

Nr 172.

Av herr **Bergqvist**, *angående skrivelse till Konungen i fråga om Luleå stifts indelning i folkskoleinspektionsområden.*

Folkundervisningskommittén har i sitt betänkande angående förändrad anordning av folkskoleinspektionen, beträffande Luleå stifts indelning i inspektionsområden, framlagt två alternativa förslag. Enligt det förra skulle inspektionsdistrikten utgöras av dels kustlandsområden och dels lappmarksområden; enligt det senare åter skulle distrikten sträcka sig från kusten upp till norska gränsen, dock med undantag för det finsktalande området.

För min del måste jag med den kännedom jag har om förhållandena obetingat förorda det förra alternativet. Att lägga inspektionsområdena tvärs över hela landet synes mig olämpligt redan av den anledning, att de därigenom skulle få en oproportionerlig längd. Då inspektörerna under sådana förhållanden givetvis komme att bosätta sig vid kusten, alltså i ena ändan av de långsträckta områdena, skulle ock deras resor onödigt fördyras.

Huvudskälet varför jag anser, att kustlandet och lappmarken böra skiljas åt i inspektionsavseende är emellertid, att skolväsendet inom lappmarken erbjuder så många egenartade drag, föranledda av lokala och etnografiska förhållanden, att vederbörande inspektörer böra helt ägna sig åt dessa trakter för att bli fullt förtrogna med sina uppgifter därstädes. Riksdagen har nyss medgivit en mycket genomgripande omreglering av skolväsendet bland nomadlapparna. Vidare har Kungl. Maj:t anbefallt en särskild utredning angående skolväsendet och dess organisation bland den bofasta befolkningen i lappmarksförsamlingarna. Ävenledes har Riksdagen under en följd av år anvisat avsevärda anslag för inackordering vid skolor av fattiga på längre avstånd från skolorna boende barn.

Allt detta ställer särskilda krav på folkinspektionen i lappmarksförsamlingarna. Under sådana förhållanden kan det icke vara lämpligt att göra lappmarken till ett slags annex under kustdistrikten, med risk att just det fält, som behöver den kraftigaste tillsynen och som förutsätter särskilda kvalifikationer hos inspektörerna, kanske skulle komma att bli mer eller mindre styvmoderligt behandlat.

De skäl som anförts, att inspektörerna skulle behöva komma till kustlandet för att av dess skolväsende få impulser, och att naturförhållandena i lappmarken vissa tider omöjliggöra resor därstädes, kan jag ej tillmäta någon betydelse. I förra avseendet må erinras, att även inom lappmarken på flera ställen finnas skolorformer, som äro jämförliga med de bästa i kustlandet, och i senare avseendet behöver jag blott fästa uppmärksamheten därpå, att inspektören under det s. k. menföret höst och vår har tillfälle att anordna inspektioner utefter de större stråkvägarna, där han kommer lika bra fram som i kustlandet.

Att förbindelserna gå utefter älvdalarna är icke heller något avgörande skäl. Under de flesta tider av året, och särskilt under vintertiden, kan man utan svårighet komma fram i alla riktningar. Dessutom torde man böra taga med i beräkningen, att inlandsbanan väl inom en icke alltför avlägsen framtid skall fortsättas norrut, och i sådant fall kommer den lättaste förbindelsen att gå tvärs över älvdalarna.

Jag ansluter mig alltså i princip till alternativ A i folkundervisningskommitténs förslag. I avseende på detaljerna anser jag mig böra förorda den ändring i nämnda förslag, att bl. a. med hänsyn därtill, att statsskolor med svenska såsom undervisningsspråk inrättats jämväl inom finskspråkiga trakter i Över-Kalix, denna församling måtte läggas till det trettionde inspektionsområdet i nämnda förslag. Från trettioandra inspektionsområdet anser jag Älvsbyn böra överföras till det tjugunionde och från det trettioförsta Stensele och Tärna till det trettioandra, i övrigt anser jag den föreslagna indelningen lämplig.

Med stöd av vad jag sålunda anfört får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen, därest Kungl. Maj:ts proposition nr 206 angående omreglering av folkskoleinspektionen vinner Riksdagens bifall, ville i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå att, med avseende på Luleå stifts indelning i inspektionsområden, alternativet A i folkundervisningskommitténs förslag må, med de förändringar i detaljerna, som kunna av Kungl. Maj:t prövas nödiga, i princip läggas

till grund för sagda indelning, och detta jämnväl för den händelse att endast fem inspektörer skulle i stiftet anställas.

Stockholm den 3 maj 1913.

O. Bergqvist.

Instämmer:

H. Börklund.